

In de ramsj

Het is altijd een beetje triest als je ziet dat een door jou vertaald boek in de ramsj wordt aangeboden. Je hebt toch enkele maanden met zo'n boek geleefd en hoopt natuurlijk op een goede ontvangst. Vaak verdwijnt een boek na verschijning echter in een zwart gat of blijft het hooguit bij een signalering dat het er is. Na een jaar of twee volgt dan een mededeling van de uitgeverij dat het in prijs is opgeheven, wordt verramsjt.

Een paar weken geleden was het weer eens zover. Het boek *1434* van Gavin Menzies, waarvan mijn vertaling in 2008 is uitgekomen, stond in de ramsjrubriek van de NRC. Nu is dit geen boek waarvan ik vind dat iedereen het zou moeten lezen – er zijn boeken die je wel aan iedereen cadeau zou willen doen met de aansporing: lezen, vooral lezen! – maar het had toch wel een interessante stelling. Allerlei wetenschappelijke en technische doorbraken in de renaissance zouden namelijk te danken zijn aan de kennis die een Chinese vloot in 1434 meebracht naar Venetië en Florence. Hierdoor blijken bijvoorbeeld de meeste uitvindingen van Leonardo da Vinci op Chinese bronnen terug te voeren.

Met een overvloed aan uiteenlopend bijkomend bewijsmateriaal probeert de schrijver, een gepensioneerd duikbootkapitein, zijn stelling te onderbouwen. Het is een eigenaardig mengelmoesje van min of meer valide argumenten (want Leonardo da Vinci had natuurlijk wel degelijk voorlopers), kort door de bocht redeneren ('als de Chinezen daar geweest zijn, is het aannemelijk dat de geleerden met hen hebben gesproken...' wordt al in de volgende alinea 'omdat de geleerden dus met de Chinezen hebben gesproken, wisten zij...') en beschrijvingen en achtergrondinformatie die regelrecht uit een reisgids of geschiedenisboek lijken te komen (over de schoonheid van Venetië, de rijstbouw in de Po-vlakte of de sociale achtergrond van de ontdekkingsreizigers uit Spanje). En naar goed pseudowetenschappelijk gebruik wordt er af en toe stevig geklaagd over de scepsis van wetenschappers.

Dit was al met al best een leuk boek om te vertalen, omdat ik hierdoor met de vreemdste onderwerpen in aanraking kwam, van de werking van sluizen, pompen en perspectief tot het maken van landkaarten en globes, en van plaatsbepaling op zee tot de uitvinding van de parachute. Bijna iedereen met wie ik erover sprak, zei: 'Wat interessant! Dat wil ik wel eens lezen.' Ik heb het dan ook regelmatig uitgeleend. En nu ligt het dus in de ramsj. Grijp je kans.

Boekvertalers

Over het vak, de vertaler, de wereld en het boek

<http://www.boekvertalers.nl>

1434. *Het jaar waarin China de Italiaanse Renaissance deed ontbranden*. Gavin Menzies. Amsterdam: Ambo, 2008. Vertaling uit het Engels: Patty Adelaar. In de ramsj bij Selexyz Donner Rotterdam.